

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Opolu

LOP.410.009.06.2019

Pani
Iwona Sobania
Burmistrz Byczyny
Urząd Miejski w Byczynie
Rynek 1, 46-220 Byczyna

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/19/050 - Szacowanie szkód łowieckich w uprawach rolnych oraz wypłacanie odszkodowań

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Opolu
ul. Krakowska 28, 45-075 Opole
T +48 77 449 70 00, F +48 77 449 70 44
lop@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Byczynie ¹ , Rynek 1, 46-220 Byczyna
Kierownik jednostki kontrolowanej	Iwona Sobania, Burmistrz Byczyny ² od 4 listopada 2018 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnił Robert Świerczek, Burmistrz Byczyny ³ od 16 listopada 2014 r. do 3 listopada 2018 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Przygotowanie do realizacji zadań związanych z szacowaniem szkód łowieckich w uprawach i płodach rolnych.2. Prawidłowość realizacji procedury szacowania szkód łowieckich w uprawach i płodach rolnych.
Okres objęty kontrolą	Od 1 kwietnia 2017 r. do 31 sierpnia 2019 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu
Kontroler	Piotr Mastalerz, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOP/79/2019 z 27 sierpnia 2019 r.

(akta kontroli str. 1-2)

¹ Dalej: Urząd.

² Dalej: Burmistrz.

³ Dalej: Były Burmistrz.

⁴ Dz. U. z 2019 r. poz. 489 ze zm., dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W okresie objętym kontrolą w Urzędzie stworzono warunki niezbędne do realizacji obowiązku przyjmowania wniosków o szacowanie szkód łowieckich, o których mowa w art. 46 ust. 3 ustawy z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie⁶. Obowiązek ten ustawodawca wprowadził⁷ od 1 kwietnia 2018 r., a następnie uchylił⁸ z dniem 23 sierpnia 2018 r. W tym okresie do zadań Referatu Rolnictwa, Ochrony Środowiska Gospodarki Gruntami Urzędu⁹ należało prowadzenie spraw związanych z 17 wnioskami, które wpłynęły do tut. Urzędu. W Urzędzie prowadzono ewidencję zgłoszeń szkód w uprawach i płodach rolnych. Były Burmistrz, pomimo utworzenia na terenie Gminy jednostek pomocniczych, zaniechał przekazywania wnoszonych do Urzędu wniosków o szacowanie szkód przedstawicielom organu wykonawczego jednostek pomocniczych Gminy Buczyna¹⁰, co było niezgodne z przepisem art. 46 ust. 2 pkt 1 ustawy Prawo łowieckie w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 kwietnia 2018 r. Były Burmistrz wyznaczył pracowników Urzędu, jako przedstawicieli Gminy, do udziału w pracach zespołu szacującego. Przedstawiciele Gminy dopuścili do braków w sporządzanych protokołach z szacowań szkód, poprzez zaniechanie ujęcia w tych dokumentach niektórych wymaganych informacji. Pracownik Referatu, któremu powierzono realizację zadań dotyczących szacowania szkód odbyła szkolenia zorganizowane przez Ośrodek Rozwojowo-Wdrożeniowy Lasów Państwowych w Bedoniu i Nadleśnictwo Kluczbork.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej¹¹ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Przygotowanie do realizacji zadań związanych z szacowaniem szkód łowieckich w uprawach i płodach rolnych

Opis stanu faktycznego

1. Na terenie Gminy, w okresie objętym kontrolą, znajdowało się sześć obwodów łowieckich (tj. obwód nr 1 *Buczyna*, obwód nr 2 *Kostów*, obwód nr 3 *Jakubowice*, obwód nr 5 *Łowkowice*, obwód nr 42 *Uszyce* oraz obwód nr 150 *Budzów*), o łącznej powierzchni ogólnej wynoszącej 18 273 ha¹², w tym powierzchni po wyłączeniach wynoszącej 17 103 ha¹³ i powierzchni leśnej wynoszącej 153 ha¹⁴. Cztery z obwodów posiadały kategorię słabą¹⁵, jeden – średnią¹⁶ a jeden – bardzo słabą¹⁷. Obwody były dzierżawione przez pięciu dzierżawców (tj. koła łowieckie: *Słonka*

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Dz. U. z 2018 r. poz. 2033 ze zm.

⁷ Ustawa z dnia 22 marca 2018 r. o zmianie ustawy - Prawo łowieckie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 651), dalej: ustawa zmieniająca z marca 2018 r.

⁸ Ustawa z dnia 15 czerwca 2018 r. o zmianie ustawy - Prawo łowieckie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1507); dalej: ustawa zmieniająca z czerwca 2018 r.

⁹ Dalej: Referat.

¹⁰ Dalej: Gmina.

¹¹ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹² Odpowiednio obwody łowieckie: *Buczyna* – 5 496 ha, *Kostów* – 4 047 ha, *Jakubowice* – 3 888 ha, *Łowkowice* – 2 349 ha, *Uszyce* – 1 092 ha oraz *Budzów* – 1 401 ha.

¹³ Odpowiednio: *Buczyna* – 5 123 ha, *Kostów* – 3 760 ha, *Jakubowice* – 3 649 ha, *Łowkowice* – 2 212 ha, *Uszyce* – 1 026 ha oraz *Budzów* – 1 333 ha.

¹⁴ Odpowiednio: *Buczyna* – 89 ha, *Kostów* – 11 ha, *Jakubowice* – 53 ha, *Łowkowice* – 0 ha. W Urzędzie brak było danych o powierzchni leśnej obwodów *Uszyce* oraz *Budzów*.

¹⁵ Obwody łowieckie *Buczyna*, *Kostów*, *Jakubowice* oraz *Uszyce*.

¹⁶ Obwód łowiecki *Budzów*.

¹⁷ Obwód łowiecki *Łowkowice*.

w Byczynie¹⁸, *Cyranka* w Kostowie¹⁹, *Knieja* w Jelowej²⁰, *Ponowa* w Kluczborku²¹ oraz *Ponowa* w Gorzowie Śląskim²²).

(akta kontroli str. 50-57, 72, 77-82)

2. W regulaminie organizacyjnym Urzędu²³, określającym organizację wewnętrzną kontrolowanej jednostki, nie określono sposobu realizacji zadań dotyczących szacowania szkód łowieckich w uprawach i płodach rolnych, o których mowa w art. 46 ust. 2 ustawy Prawo łowieckie²⁴. Ponadto w dokumencie tym nie wskazano osobnej komórki organizacyjnej odpowiedzialnej za szacowanie szkód łowieckich, ani też nie powierzono odrębnych obowiązków w zakresie ewidencjonowania wniosków o szacowanie szkód. Pracownikowi Referatu Rolnictwa, Ochrony Środowiska i Gospodarki Gruntami²⁵ powierzono na piśmie obowiązki m.in. w zakresie mediacji dla polubownego rozstrzygnięcia sporów co do wysokości wynagrodzenia za szkody oraz prowadzenia spraw z zakresu szacowania szkód powstałych w uprawach polowych.

Burmistrz wyjaśniła m.in., że *sprawami szacowania szkód łowieckich w uprawach rolnych zajmował się pracownik Referatu, natomiast samo przyjmowanie wniosków odbywało się w sekretariacie Urzędu, zgodnie z przyjętymi regulacjami w zakresie obiegu dokumentów.*

Były Burmistrz, pomimo utworzenia na terenie Gminy jednostek pomocniczych²⁶, zaniechał przekazywania wnoszonych do Urzędu wniosków o szacowanie szkód przedstawicielom organu wykonawczego jednostek pomocniczych Gminy (tj. softysom), co szczegółowo opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości.*

(akta kontroli str. 7-42, 48, 58-65, 68-69)

Pracownik Urzędu wyznaczony do realizacji zadań dotyczących szacowania szkód łowieckich uczestniczył w dwóch szkoleniach w zakresie szacowania szkód łowieckich (przeprowadzonych 11 oraz 23-24 maja 2018 r., tj. odpowiednio po 41 i 53 dniach od czasu wejścia w życie przepisów ustawy Prawo łowieckie nakładającej na gminy obowiązki w zakresie realizacji zadań dotyczących szacowania szkód). Organizatorem ww. szkoleń były jednostki organizacyjne Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, tj. Ośrodek Rozwojowo-Wdrożeniowy Lasów Państwowych w Bedoniu oraz Nadleśnictwo Kluczbork. Urząd w związku z uczestnictwem pracownika w szkoleniach poniósł koszty związane z wyjazdem służbowym w łącznej kwocie 213,60 zł.

(akta kontroli str. 83-86)

W okresie od 1 kwietnia do 9 maja 2018 r. Urząd nie dysponował potencjałem technicznym umożliwiającym realizację zadań związanych z szacowaniem szkód łowieckich, gdyż dopiero 9 maja 2018 r. wyposażono wyznaczonego do szacowania szkód łowieckich pracownika w koło pomiarowe.

(akta kontroli str. 143-145)

¹⁸ Obwody łowieckie *Byczyna* oraz *Budzów*.

¹⁹ Obwód łowiecki *Kostów*.

²⁰ Obwód łowiecki *Jakubowice*.

²¹ Obwód łowiecki *Łowkowice*.

²² Obwód łowiecki *Uszyce*.

²³ Zarządzenia Nr 139/2016 i 46/2019 Burmistrza Byczyny z dnia 21 września 2016 r. i 27 lutego 2019 r. w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Byczynie, dalej: regulamin organizacyjny.

²⁴ W brzmieniu obowiązującym od 1 kwietnia 2018 r.

²⁵ Dalej: Referat.

²⁶ Zgodnie z uchwałą nr XIV/138/04 Rady Miejskiej w Byczynie z dnia 19 lutego 2004 r. w sprawie uchwalenia Statutów jednostek pomocniczych Gminy Byczyna (Dz. Urz. Woj. Opolskiego Nr 29, poz. 937) oraz uchwałą nr XV/142/04 Rady Miejskiej w Byczynie z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie uchwalenia Statutów jednostek pomocniczych Gminy Byczyna (Dz. Urz. Woj. Opolskiego Nr 38, poz. 1111).

Gmina na realizację zadań związanych z szacowaniem szkód łowieckich wydatkowała łącznie 15 tys. zł, z której to kwoty 7 tys. zł stanowiły wydatki bezpośrednio związane z wykonywanym obowiązkiem szacowania szkód i dotyczyły przyznanego pracownikom na okres od 1 kwietnia do 30 czerwca 2018 r. dodatku specjalnego, kosztów związanych ze szkoleniem pracownika oraz zakupu koła pomiarowego. Pozostałe 8 tys. zł stanowiły wydatki związane z przyznanymi pracownikom dodatkami specjalnymi począwszy od 1 lipca 2018 r. (przy czym w ramach dodatkowych zadań, w związku z wykonywaniem których ten dodatek został przyznany, realizowali oni również zadania inne niż związane z szacowaniem szkód łowieckich) oraz zwrot kosztów używania do celów służbowych samochodów nie stanowiących własności pracodawcy.

(akta kontroli str. 71, 76)

Do Urzędu, za pośrednictwem Wojewody Opolskiego²⁷ i Polskiego Związku Łowieckiego²⁸, wpłynęły wytyczne Ministra Środowiska z 9 kwietnia 2018 r. W ww. wytycznych wskazano m.in., że do czasu opracowania i wydania nowych przepisów wykonawczych do ustawy Prawo łowieckie Gmina powinna posilkować się przepisami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 8 marca 2010 r. w sprawie sposobu postępowania przy szacowaniu szkód oraz wypłat odszkodowań za szkody w uprawach i płodach rolnych²⁹, które stosownie do art. 12 ustawy zmieniającej z marca 2018 r. zachowało moc do dnia wejścia w życie nowych przepisów wykonawczych, nie dłużej jednak niż przez 6 miesięcy od dnia wejścia w życie tej ustawy.

Burmistrz wyjaśniła, że *wskazane wytyczne nie mogły być całkowicie wykorzystane zgodnie z ww. rozporządzeniem, gdyż nie zostało ono dostosowane do zmienionej ustawy.*

(akta kontroli str. 87-101)

Stwierzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Pomimo wynikającego z art. 46 ust. 2 pkt 1 lit. a ustawy Prawo łowieckie³⁰ obowiązku szacowania szkód wyrządzonych w uprawach i płodach rolnych przez dziki, łosie, jelenie, daniela i sarny przez zespół składający się m.in. z przedstawiciela gminy właściwej ze względu na miejsce wystąpienia szkody, którym powinien być – w przypadku utworzenia jednostek pomocniczych - przedstawiciel organu wykonawczego jednostki pomocniczej tej gminy, były Burmistrz podejmując decyzję o tym, że członkiem zespołu będzie wyznaczony pracownik Urzędu zaniechał przekazywania wnoszonych do Urzędu wniosków o szacowanie szkód, w tym ustalenie wysokości odszkodowania wyznaczonym z mocy prawa przedstawicielom, tj. sołtysom.

(akta kontroli str. 74, 106-110, 152-153)

Burmistrz wyjaśniła, że *pracownicy Urzędu wykonywali to zadanie z uwagi na fakt, że sołtysi nie podlegają Burmistrzowi.*

(akta kontroli str. 139-142)

Były Burmistrz wyjaśnił, że *jako Kierownik Urzędu odpowiedzialny za całość gospodarki jednostki (...) powierzył określone obowiązki w zakresach merytorycznie*

²⁷ Wojewoda Opolski przekazał Gminie pismo Ministra Środowiska dnia 12 kwietnia 2018 r.

²⁸ Zarząd Okręgowy Polskiego Związku Łowieckiego przekazał Gminie pismo Ministra Środowiska 11 kwietnia 2018 r.

²⁹ Dz. U. Nr 45, poz. 272, dalej: rozporządzenie w sprawie szacowania szkód z 2010 r.

³⁰ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 22 ustawy zmieniającej z marca 2018 r., a obowiązującym od 1 kwietnia do 22 sierpnia 2018 r.

odpowiadającym zadaniom realizowanym w referatach (...) osobom, którym przyznano dodatki specjalne za realizowanie dodatkowych zadań.

(akta kontroli str. 146-149, 254-256, 267-272)

Kierownik Referatu³¹ wyjaśnił, że decyzją ówczesnego Burmistrza zadanie to wykonywali pracownicy Urzędu, gdyż sołtysi nie podlegają służbowo Burmistrzowi. Przedmiotowa decyzja zapadła przede wszystkim w oparciu o medialną historię jaka panowała po wprowadzeniu ustawy. O celowości podjętej decyzji świadczy fakt, że żaden z poszkodowanych nie wniósł wniosku o dodatkowe szacowanie do Nadleśnictwa czy też innej skargi.

(akta kontroli str. 142, 266-261, 266)

Pracownik Referatu wyjaśniła, że w związku z poleceniem ówczesnego Burmistrza (...), według którego to Urząd miał wykonywać obowiązki wynikające z art. 46 ust. 2 pkt 1 ustawy Prawo łowieckie w brzmieniu obowiązującym od 1 kwietnia 2018 r., nie informowałam przedstawiciela organu wykonawczego jednostki pomocniczej Gminy.

(akta kontroli str. 141, 262, 265)

Zdaniem Najwyższej Izby Kontroli ww. argumenty dotyczące zasadności wyznaczania – w okresie od 1 kwietnia do 22 sierpnia 2018 r. – do zespołów szacujących szkody pracowników Urzędu a nie przedstawicieli organów wykonawczych jednostek pomocniczych Gminy nie były uzasadnione z uwagi na to, że w przepisie art. 46 ust. 2 pkt 1 ustawy Prawo łowieckie wprost wskazano na to, kto powinien wchodzić w skład tych zespołów. Dodatkowo nawet wyznaczając do szacowania szkód pracowników Urzędu nie dochowano należytej staranności, gdyż koło pomiarowe zakupiono dopiero 9 maja 2018 r., tj. po ponad miesiącu od wejścia w życie zmienionych przepisów ustawy Prawo łowieckie. Ponadto zdaniem NIK obowiązujące od 1 kwietnia do 22 sierpnia 2018 r. przepisy dotyczące szacowania szkód łowieckich dopuszczały możliwość aby przedstawicielem sołtysa będącego organem wykonawczym sołectwa był pracownik Urzędu.

OCENA CZĄSTKOWA

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli pomimo zaniechania przekazywania wnoszonych do Urzędu wniosków o szacowanie szkód przedstawicielom organu wykonawczego jednostek pomocniczych Gminy zapewniono realizację ww. zadania poprzez powierzenie tych zadań pracownikom Urzędu. Ponadto zapewniono pracownikowi udział w szkoleniach dotyczących tej tematyki oraz zakupiono (z ponad miesięcznym opóźnieniem) w niezbędnym przyrząd mierniczy.

OBSZAR

2. Prawdliwość realizacji procedury szacowania szkód łowieckich w uprawach i płodach rolnych

Opis stanu faktycznego

1. W Urzędzie prowadzono ewidencję zgłoszeń szkód w uprawach i płodach rolnych, w której ujmowano: a/ liczbę porządkową, b/ krótki opis sprawy, c/ informację od kogo wpłynął wniosek, d/ datę jego wpływu, e/ datę wszczęcia oraz zakończenia postępowania w sprawie oraz f/ uwagi dotyczące sposobu załatwienia sprawy.

W całym okresie objętym kontrolą zaewidencjonowano łącznie 17 wniosków. W następstwie ich rozpatrywania zawarto 11 ugód, przeprowadzono pięć szacowań ostatecznych, a w dwóch przypadkach po przeprowadzeniu oględzin właściciel gruntów rolnych nie powiadomił o terminie planowanego sprzętu uszkodzonej uprawy.

(akta kontroli str. 136, 152-153)

³¹ Pełniący funkcję od 1 stycznia 2016 r. do 28 lutego 2019 r.

2. Urząd nie upublicznił informacji o zmianie przepisów ustawy Prawo łowieckie wprowadzonych zarówno ustawą zmieniającą z marca 2018 r. (od 1 kwietnia 2018 r.) jak i ustawą zmieniającą z czerwca 2018 r. (od 23 sierpnia 2018 r.).

Były Burmistrz wskazał, że zainteresowanych informowano o zmianach stanu prawnego indywidualnie.

(akta kontroli str. 104-105, 146-149, 256, 259, 264, 267-268)

3. Rozmiar szkód wyrządzonych przez zwierzynę łowną w uprawach i płodach rolnych na terenie obwodów łowieckich w granicach Gminy wyniósł łącznie 16,79 ha. Najwięcej szkód w uprawach³² i płodach rolnych wyrządził dzik (łącznie na powierzchni 12,06 ha, w tym na 6,11 ha łąk i pastwisk), sarna (na powierzchni 2,4 ha) oraz jeleni (na powierzchni 2,33 ha).

(akta kontroli str. 161, 206-239)

4. Po rozpatrzeniu wszystkich 17 wniosków otrzymanych od 1 kwietnia do 22 sierpnia 2018 r. ustalono – w pięciu przypadkach – odszkodowania na łączną kwotę 21,5 tys. zł.

(akta kontroli str. 162-163)

5. W całym okresie objętym kontrolą żaden z właścicieli lub posiadaczy gruntów ani też dzierżawcy obwodów łowieckich nie zwracali się do Gminy z prośbą o mediację dla polubownego rozstrzygnięcia sporu³³.

(akta kontroli str. 162-163)

6. Ustalenie wysokości odszkodowania w drodze ugody zawartej pomiędzy dzierżawcą a poszkodowanym nastąpiło w 11 przypadkach. Informację o zawarciu ugody zamieszczano w protokołach z szacowania ostatecznego. Pracownicy Urzędu biorący udział w pracach zespołu szacującego szkody wyjaśnili, że wykonując zapisy art. 46 ust. 2 ustawy Prawo łowieckie, brali udział w pracach zespołu szacującego, występując w charakterze osoby wykonującej prace techniczne. Zgodnie z ich wyjaśnieniami, zapisy ustawy Prawo łowieckie i aktu wykonawczego (tj. rozporządzenia w sprawie szacowania szkód z 2010 r.) były rozbieżne, co uniemożliwiało jednoznaczną interpretację przepisów, a wszystkie wyliczenia lub ich brak w protokołach wynikały z decyzji szacującego, do których żaden z wnioskodawców nie wniósł uwagi ani zastrzeżeń.

(akta kontroli str. 162-163, 242-253)

7. Pracownicy Urzędu nie posiadali wiedzy ani o przypadkach skorzystania przez właściciela/posiadacza gruntów rolnych, na terenie których wystąpiła szkoda lub przez dzierżawcę obwodu łowieckiego, z przysługującej im możliwości odwołania do nadleśniczego właściwego ze względu na miejsce wystąpienia szkody w trybie przewidzianym przez art. 46d ust. 1 ustawy Prawo łowieckie. Brak było również informacji, czy strony wniosły powództwo do sądu powszechnego.

(akta kontroli str. 162-163, 240-241)

8. We wszystkich przypadkach szacowania szkód udział brali zarówno właściciele/posiadacze gruntów rolnych, na terenie których wystąpiła szkoda oraz przedstawiciele właściwego obwodu łowieckiego i Urzędu. W żadnym z szacowań nie brał udziału przedstawiciel Izby Rolniczej w Opolu.

(akta kontroli str. 206-239)

³² W następujących uprawach: rzepaku, pszenicy, jęczmienia, kukurydzy, ziemniaków i owsa.

³³ Zgodnie z treścią art. 47 ust. 2 ustawy Prawo łowieckie, obowiązującą do 1 kwietnia 2018 r., w przypadku gdy pomiędzy właścicielem lub posiadaczem gruntu a dzierżawcą lub zarządcą obwodu łowieckiego powstał spór o wysokość wynagrodzenia za szkody, strony mogły zwrócić się do właściwego ze względu na miejsce powstałej szkody organu gminy w celu mediacji dla polubownego rozstrzygnięcia sporu.

9. W jednym przypadku poszkodowany wniósł zastrzeżenia, które zostały odnotowane w protokołach. Na etapie oględzin poszkodowany podniósł prawidłowość oceny uschniętego rzepaku i zarzucił, że uszkodzenia rośliny powstały w wyniku działań zwierzyny a nie – jak stwierdził przedstawiciel koła łowieckiego – z wymarznienia. Na etapie szacowania ostatecznego poszkodowany uznał natomiast, że zespół przyjął zbyt niski procent szkód, odmówiono udostępnienia mu nagrania z drona, przyjęto zbyt niską wydajność uprawy oraz że nie przeprowadzono wydajności w miejscach nieuszkodzonych. W protokole z szacowania ostatecznego ustalono wysokość odszkodowania w kwocie 12,8 tys. zł.

(akta kontroli str. 162-163, 222-223)

10. W całym okresie objętym kontrolą, w Urzędzie wystąpił jeden przypadek sprawy wszczętej i nie zakończonej przed 23 sierpnia 2018 r.³⁴ Członek zespołu będący przedstawicielem Gminy zastosował prawidłowo przepisy ustawy zmieniającej z czerwca 2018 r., tj. dotychczasowe przepisy i zgodnie z nimi przeprowadzono szacowanie ostateczne.

(akta kontroli str. 226-227)

11. Prawidłowość realizacji przez pracownika Urzędu procedury w zakresie szacowania szkód ustalono na podstawie 17 spraw (100%). W szczególności stwierdzono, że wszystkie wnioski zawierały wymagane elementy i zostały złożone w terminie umożliwiającym dokonanie szacowania szkód. Przedstawiciel Gminy każdorazowo zawiadamiał poszkodowanego i dzierżawcę obwodu łowieckiego o terminie szacowania szkody w sposób określony przepisami ustawy Prawo łowieckie. Szacowanie szkód przeprowadzono terminowo, a po zakończeniu oględzin lub szacowania ostatecznego sporządzano niezwłocznie protokoły w trzech jednobrzmiących egzemplarzach, po jednym dla każdego członka zespołu.

Nie wszystkie sporządzone protokoły oględzin lub szacowania ostatecznego zawierały jednak wymagane przepisami elementy. W szczególności braki dotyczyły wskazania m.in. a/ obszaru uprawy, która została uszkodzona, b/ procentowej wielkości zniszczenia uprawy na uszkodzonym obszarze, c/ plonu z 1 ha oraz d/ wysokości odszkodowania. Ponadto wysokości odszkodowania nie pomniejszono o nieponiesione koszty zbioru, transportu i przechowywania, co szczegółowo opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 152-153, 164-239)

12. Do Urzędu w okresie objętym kontrolą nie wpływały skargi dotyczące szacowania szkód w uprawach i płodach rolnych.

(akta kontroli str. 49)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

W protokołach z oględzin lub szacowania ostatecznego, sporządzanych przez zespół złożony m.in. z pracowników Urzędu nie zamieszczano niektórych niezbędnych elementów wskazanych w art. 46a ust. 1 oraz w art. 46c ust. 1 ustawy Prawo łowieckie. I tak w: a/ protokołach nr 1/2018, nr 3/2018, nr 4/2018 oraz nr 5/2018 – nie określono plonu z 1 ha oraz nie ustalono wysokości odszkodowania, b/ w protokole nr 2/2018 – nie określono procentowej wielkości zniszczenia uprawy na uszkodzonym obszarze, plonu z 1 ha oraz nie ustalono wysokości odszkodowania, c/ protokole nr 6/2018 – nie określono szacunkowego obszaru uprawy, która została uszkodzona oraz szacunkowego procentu zniszczenia uprawy

³⁴ Ustawa zmieniająca z czerwca 2018 r. przywróciła obowiązek składania wniosków o szacowanie szkód, w tym ustalenie odszkodowania do dzierżawcy lub zarządcy obwodu łowieckiego, a do spraw wszczętych i niezakończonych należało stosować przepisy dotychczasowe.

na uszkodzonym obszarze, d/ protokole nr 10/2018 – nie określono stanu i jakości uprawy, obszaru całej uprawy, procentowej wielkości zniszczenia uprawy na uszkodzonym obszarze i plonu z 1 ha oraz nie ustalono wysokości odszkodowania, e/ protokole nr 11/2018 – nie określono stanu i jakości uprawy, procentowej wielkości zniszczenia uprawy na uszkodzonym obszarze i plonu z 1 ha oraz nie ustalono wysokości odszkodowania, f/ protokole szacowania ostatecznego z 24 września 2018 r. – nie określono obszaru uprawy, która została uszkodzona, procentowej wielkości zniszczenia uprawy na uszkodzonym obszarze oraz nie ustalono wysokości odszkodowania, g/ protokole nr 14/2018 – nie określono obszaru uprawy, która została uszkodzona i plonu z 1 ha oraz nie ustalono wysokości odszkodowania, h/ protokołach nr 15/2018, nr 16/2018, nr 17/2018, nr 18/2018 oraz nr 19/2018 – nie ustalono wysokości odszkodowania, i/ protokole nr 20/2018 – nie określono obszaru uprawy, która została uszkodzona, procentowej wielkości zniszczenia uprawy na uszkodzonym obszarze i plonu z 1 ha oraz nie ustalono wysokości odszkodowania.

(akta kontroli str. 206-239)

Kierownik Referatu wraz z pracownikiem referatu wyjaśnili, że: *wszystkie wyliczenia lub ich brak w protokołach wynikają z decyzji szacującego, do których żaden z wnioskodawców nie wniósł uwagi ani zastrzeżeń. Zgodnie z art. 46 ustawy Prawo łowieckie w brzmieniu obowiązującym od 1 kwietnia 2018 r. szacowania szkód, a także ustalania wysokości odszkodowania dokonywał zespół składający się z przedstawiciela Gminy, jednak w myśl art. 12 ustawy o zmianie ustawy – Prawo łowieckie oraz niektórych innych ustaw z dnia 22 marca 2018 r. (Dz. U. poz. 651), należało stosować dotychczasowe przepisy wykonawcze do dnia wejścia w życie nowych przepisów, nie dłużej jednak niż przez 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy. Mając na uwadze powyższe, zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 8 marca 2010 r. (...) wstępnego i ostatecznego szacowania szkody dokonują upoważnieni przedstawiciele dzierżawcy lub zarządcy obwodu łowieckiego. Ponadto wyjaśnili, że wykonując jednak zapisy art. 46 ust. 2, brali udział w pracach zespołu szacującego, występując w charakterze osoby wykonującej prace techniczne. Zapisy ww. ustawy i obowiązującego do niej aktu wykonawczego były rozbieżne, co uniemożliwiało jednoznaczną interpretację przepisów. Dodatkowo wyjaśnili, że 12 kwietnia 2018 r. (nr sprawy OŚ.6150.5.2018.AG) przeprowadzono szacowanie ostateczne, ponieważ podczas oględzin zakres uszkodzeń roślin na obszarze 1 ha był znaczący, a stan uprawy nie rokował prawidłowego plonowania i pozostawienie uprawy było nieuzasadnione ekonomicznie, w związku z tym szacujący podjął decyzję o likwidacji uszkodzonej uprawy. W następstwie odbyło się szacowanie ostateczne, które zakończone zostało ugodą pomiędzy stronami sporu.*

(akta kontroli str. 242-253)

Zdaniem Najwyższej Izby Kontroli w przedmiotowej sytuacji przywołane argumenty nie znajdują uzasadnienia, ponieważ wprost w przepisie art. 46 ust. 2 ustawy Prawo łowieckie określono, że szacowania szkód (a także ustalania wysokości odszkodowania) dokonuje zespół, w skład którego z takimi samymi uprawnieniami jak pozostali jego członkowie, wchodzi również przedstawiciele organu wykonawczego Gminy. Ponadto zgodnie z treścią art. 46a ust. 4 i art. 46b ust. 5 ustawy Prawo łowieckie, niezwłocznie po zakończeniu oględzin oraz szacowania ostatecznego należało sporządzić protokół zawierający wymagane elementy, podpisany przez wszystkich członków zespołu. Dopuszczenie do nieujęcia w tych dokumentach niektórych wymaganych przepisami informacji wskazuje na nierzetelne realizowanie procedury szacowania szkód przez członków zespołu, będących m.in. przedstawicielami organu wykonawczego Gminy.

OCENA CZĄSTKOWA

W Urzędzie prowadzono ewidencję zgłoszeń szkód w uprawach i płodach rolnych. Były Burmistrz wyznaczył pracowników Urzędu, jako przedstawicieli Gminy, do udziału w pracach zespołu szacującego. Przedstawiciele Gminy dopuścili do braków w sporządzanych protokołach z szacowań szkód, poprzez zaniechanie ujęcia w tych dokumentach niektórych wymaganych informacji.

IV. Uwagi i wnioski

Z uwagi na zmianę uwarunkowań prawnych Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków w zakresie nieprawidłowości opisanych w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Opolu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Opole, 2 grudnia 2019 r.

Kontroler
Piotr Mastalerz
specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Opolu
Dyrektor

DYREKTOR
Delegatury NIK w Opolu
.....
podpis
Iwona Zyman